

ذوالقرنین در افسانه، روایت و تاریخ

۳۱ تیر ۱۳۹۳ ساعت ۱۶:۰۸

آن طور که در تواریخ آمده گروهی از یهودیان با تحریک کفار قریش برای تحقیر پیامبر نزد ایشان آمده و در باره فردی که از او با نام ذوالقرنین در تورات سخن برده شده سوال کردند. پیامبر نیز در جواب آیات ۸۳ تا ۹۸ سوره کهف رابرای ایشان قرائت کردند.

در این آیات حوادث و رویدادهایی از جمله لشکرکشی های وی به غرب (محل فرو رفتن خورشید) و شرق قلمرو اش (محل طلوع خورشید) و یاری رساندن به مظلومان و ستمدیدگان، بنیاد فرمانروایی بر رافت و محبت و ایجاد سدی جهت جلوگیری از حملات اقوام شمالی و یکتاپرستی و مدارا با مردم از خصوصیات این حکمران ذکر شده است.

حال به این موضوع می پردازیم که ذوالقرنین چه کسی بوده است؟

برخی نوع تاج، مدت حکومت، تسلط وی بر شرق و غرب، دو برجستگی استخوانی بر روی سر و حتی نوع بافت موهای شاه را دلیل نامگذاری وی به این لقب می دانند. عده ای نیز به دلیل شباهت اسمی او را از شاهان یمن یا اسکندر مقدونی می دانند اما هیچ یک از اقدامات ایشان شباهتی به اعمال ذوالقرنین نداشته و اغلب آنها افرادی خونریز و ستمگر بوده اند.

در میان افراد گوناگون این کورش است که بیشتر از دیگران به فرد مذکور شباهت دارد که به بررسی آن می پردازیم. ویژگی اخلاقی او این بود که از دشمنان دلجویی می کرد و با بخشش گناهان افراد ممانعت از هرگونه حمله به مردم غیرنظامی و نداشتن حرص و آز سبب بهبود شرایط جامعه شد.

از طرفی در میان یهودیان کورش به عنوان مسیحا مطرح شده و در کتب مقدس آنها از جمله اسفار یشعیا و یرمیا و دانیال ظهور وی برای نجات آنها از اسارت و تجدید معبد سلیمان بشارت داده شده است. به همین جهت سوال آنها از پیامبر به همین علت بوده تا ایشان را مورد امتحان قرار دهند. علاوه بر نکات اخلاقی مذکور با بررسی تاج کورش در حجاری باقیمانده در پاسارگاد، وی در صورتی نشان داده شده که دو بال همانند بال عقاب از دو جانبش گشوده و تاجی به سر دارد که دو شاخ همانند شاخ های قوچ در آن دیده می شود که این موارد توسط پیامبران یهود قبل از او پیش بینی شده است. در باب وی دانیال به قوچی اشاره کرده که شاخ هایش شرق و غرب را در بر می گیرد و از لفظ لوقرانائیم برای او استفاده کرده که به زبان عبری ترجمه همان ذوالقرنین عربی است و در هر دو صورت به معنای شاخ است. همچنین در تورات از ظهور شاهین (عقاب) که در شرق و غرب به

پرواز درمی آید و سیطره اش عالمگیر است، سخن به میان آمده است.

علاوه بر اینها کورش همانند ذوالقرنین سه لشکرکشی مهم کرد: نخست به باختر، سپس به خاور و سرانجام به منطقه ای که در آنجا یک تنگه کوهستانی وجود داشته و در هر یک از این سفرها با اقوامی برخورد کرد.

نخستین لشکرکشی کورش به کشور لیدیا در قسمت شمال آسیای صغیر (غرب) صورت گرفت، دومین لشکرکشی به جانب خاور بود که به قبایل بیابانگرد و چادر نشین برخورد کرد. سومین لشکرکشی به سوی شمال به طرف کوه های قفقاز بود، تا به تنگه میان دو کوه رسید و برای جلوگیری از هجوم اقوام وحشی با درخواست مردم در برابر تنگه سد محکمی از آهن و مس گذاشته بنا کرد که هنوز هم در میان اهالی به «در بند کورش» یا «گذرگاه کورش» معروف است و آثار آن تا کنون باقی مانده است. این قبایل مهاجم ترکستان تا نواحی غربی تر ماگوگ، منگوگ یا منچوک و یواش نام داشتند که به مرور به ماجوج و یاجوج تغییر نام یافته اند.

علاوه بر اینها نام رودی در این ناحیه به نام کور که طی زمان تغییر نام داده نیز دلیل دیگری بر تطابق اقدامات ذوالقرنین با کورش است.

به این ترتیب با بررسی شخصیت کورش و اقداماتی که وی انجام داده می توان چنین استنباط کرد که وی همان ذوالقرنین بوده و مورد احترام است.

منابع:

قرآن کریم

قصص الانبیا ، محمد البخاری

کورش کبیر، ابوکلام آزاد

هخامنشیان در تورات ، محمد قائمی

تاریخ انبیا، حسین عمادزاده

تفسیر المیزان آیت الله محمدحسین طباطبایی

تاریخ ایران باستان، شیرین بیانی

تاریخ هخامنشیان کمبریج، گروه مولفین

منبع: جام جم

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/27586/تاریخ-روایت-افسانه-ذوالقرنینا>